

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

CHIRTOACĂ Andrian XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.06.2018 – 03.07.2019;

Instanța de apel: 26.07.2019 – 25.11.2019;

Instanța de recurs: 25.02.2020 – 06.06.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 03 iulie 2019, Chirtoacă Andrian a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 800 u.c., ceea ce constituie 40.000 lei lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Virginia Vrînceanu împotriva lui Chirtoacă Andrian și s-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul Virginiei Vrîncean suma de 38.075 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 10.000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, în rest acțiunea civilă a fost respinsă.

S-a încasat din contul lui Chirtoacă Andrian în beneficiul statului suma de 448 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Chirtoacă Andrian la 20 aprilie 2018, aproximativ la ora 20.30, având intenția săvârșirii unui act de huliganism, încâlcind grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței

asupra persoanelor și amenințarea cu aplicarea violenței asupra lor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, dându-și seama de acțiunile sale prejudiciabile, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, aflându-se în regiunea XXXXX, a forțat automobilul de model Toyota Prius cu n/î XXXXX să se oprească, la volanul căruia se afla Vrînceanu Virginia, inițiind un conflict cu șoferul automobilului respectiv, numind-o cu cuvinte necenzurate și amenințând-o cu răfuială fizică.

Tot Chirtoacă Andrian, acționând prin intenție directă fără careva motive întemeiate, având un comportament agresiv, demonstrând o lipsă totală de cultură și tulburând grosolan ordinea publică, prin forțarea ușii automobilului lui Vrînceanu Virginia, a scos-o pe ultima afară din automobil, numind-o cu cuvinte necenzurate și îmbrâncind-o, ca rezultat ea lovindu-se cu partea cervicală a capului de automobil, cauzându-i părții vătămate Vrînceanu Virginia, conform raportului de expertiză extrajudiciară nr.201802D0933 din 23 mai 2018 traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comotie cerebrală, echimoze la nivelul gâtului și brațului stâng, excoriații la nivelul mâinii propriu zisă pe stânga, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care au condiționat dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală ușoară.

În cele ce preced, inculpatul a luat forțat din mâniile părții vătămate telefonul mobil de model Apple Iphone 7, în valoare de 19.999 lei, și lovind telefonul respectiv de automobilul ultimei, la deteriorat, iar ulterior continuându-și acțiunile sale criminale inculpatul a smuls din urechea părții vătămate menționate supra, cerceul cu piatră prețioasă în valoare de 9098 lei, și l-a aruncat, care ulterior nu a fost găsit, cauzând-i astfel părții vătămate Vrîncean Virginia un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 29.097 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror și de partea vătămată Vrînceanu Virginia.

3.1 Procurorul a declarat apel împotriva sentinței, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

De asemenea, acuzatorul de stat a susținut integral acțiunea civilă, precum și faptul ca cheltuielile judiciare în sumă de 448 lei să fie încasate din contul inculpatului.

În motivarea cererii de apel, procurorul a indicat că, instanța corect a încadrat acțiunile inculpatului conform elementelor infracțiunii prevăzute la art.287 alin. (1) din Codul penal, însă, la individualizarea pedepsei, instanța de fond, urma să-i aplice pedeapsa cu închisoare, în limitele sancțiunii prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal,

în asemenea circumstanțe, pedeapsa ar fi corect individualizată, proporțională pericolului social al infracțiunii săvârșite și personalității infractorului.

Subliniază faptul că, Chirtoacă Andrian a comis cu intenție o infracțiune mai puțin gravă, astfel scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința inculpatului nu poate fi atins decât prin sancționarea dură a acestuia, mai ales că, în prezent se comit cu o frecvență sporită infracțiuni similare, fapt ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța socială.

Totodată, consideră că aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, numai îi va favoriza pe inculpat să mai comită și în viitor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului criminal, diminuând astfel încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

3.2 Partea vătămată Vrînceanu Virginia a declarat apel împotriva sentinței nominalizate, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, cu stabilirea în privința inculpatului unei alte categorii de pedeapsă mai aspre, în limitele sancțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal și admiterea integrală a acțiunii civile înaintată împotriva lui Chirtoacă Andrian.

În motivarea apelului, partea vătămată a indicat că, în partea individualizării pedepsei, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, la fel, au fost încălcate drepturile părții vătămate de a primi o compensație proporțională și echitabilă ca rezultat al suferințelor fizice și psihologice cauzate de inculpat în cadrul acțiunilor infracționale.

Consideră că în procesul individualizării pedepsei instanța de judecată n-a analizat pe deplin caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor săvârșite, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile și de influența pedepsei asupra corectării vinovatului. Astfel, la stabilirea categoriei pedepsei penale instanța de fond nu a ținut cont de gradul sporit de pericol social al infracțiunii săvârșite, de circumstanțele cauzei și comportamentul violent, agresiv și obraznic al inculpatului în procesul săvârșirii acțiunilor criminale. La fel, instanța n-a luat în considerație calitățile personale ale inculpatului, comportamentul iresponsabil și evaziv al acestuia în cadrul examinării cauzei în instanță, care pe parcursul a trei ședințe de judecată nu s-a prezentat la ședințele de judecată, demonstrând o lipsă totală de respect față de instanță și de ceilalți participanți ai procesului, fiind dispusă inițial aducerea forțată, iar ulterior fiind anunțat în căutare. Numai după aceasta a fost posibilă începerea examinării cauzei. De asemenea, la stabilirea pedepsei instanța n-a ținut cont de faptul că pe tot parcursul examinării cauzei inculpatul nu a fost sincer, stăruindu-se să inducă în eroare instanța de judecată, practic nu și-a recunoscut vina de acțiunile incriminate, nu a manifestat

nici un pic de căință de acțiunile sale și nici măcar nu și-a cerut scuze de la partea vătămată pentru acțiunile agresive și violente, durerile fizice și traumele psihologice cauzate. În pofida faptului că de mai multe ori a promis să recupereze pagubele materiale și morale cauzate părții vătămate, până în prezent nu a restituit nici un leu, fapt care în mod suplimentar îl caracterizează ca o persoană iresponsabilă, nesincera și lipsită totalmente de moralitate și omenie.

4. Prin decizia Colegiului Judiciar al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, apelurile procurorului și al părții vătămate au fost admise în partea laturii civile, pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

S-a încasat de la Chirtoacă Andrian în beneficiul părții vătămate Vrînceanu Virginia prejudiciul moral în mărime de 15.000 lei. În rest s-a menținut sentința.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, vina inculpatului este dovedită indubitabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal. Curtea de apel a reținut, că sentința s-a contestat în partea individualizării pedepsei și în latura civilă, iar temei pentru a interveni în sentință din oficiu cu privire la încadrarea acțiunilor inculpatului lipsește.

Astfel, instanța de apel a considerat că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond a ținut pe deplin cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-77 CP, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, prin urmare instanța de judecată și-a argumentat riguros soluția la capitolul numirii pedepsei și a motivat hotărârea pronunțată invocând motive clare, din care considerent a ajuns la concluzia necesității numirii inculpatului a pedepsei în formă de amendă.

În acest sens, instanța de apel a remarcat că, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, urmează a-i fi aplicată o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Totodată, pedeapsa se aplică în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale ale Codului Penal.

Efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, instanța de apel a considerat că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, a constatat că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime 800 u.c., or, pedeapsa stabilită de instanța de fond a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale și corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

În baza prevederilor art. 1398 Cod civil și art. 219, 221, 387 Cod de procedură penală, a considerat că acțiunea civilă este întemeiată și justificată în parte, ținând cont de faptul că prin infracțiunea săvârșită, inculpatul i-a cauzat părții vătămate Vrînceanu Virginia un prejudiciu material, manifestat prin cheltuieli suportate pentru îngrijirile medicale, procurarea medicamentelor, spitalizarea în instituțiile medicale pentru o perioadă de 10 zile. La fel, părții vătămate i-a fost deteriorată mașina de model „Toyota Yaris”, costul reparației constituind suma de 6878 lei, fapt confirmat prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 880 din 17 mai 2018, iar pentru efectuarea însăși a expertizei a fost achitată suma de 2100 lei.

De asemenea, în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, părții vătămate i-a fost deteriorat telefonul mobil de model „Apple iPhone 7”- 128 GB în valoare de 19.999 lei. Prin aceleași acțiuni, părții vătămate i-a fost smuls cerceul, care ulterior nu a fost găsit, prețul setului constituind suma de 14.132 hrivne ucrainene, sau conform cursului BNM din 14.04.18 - 9.098 lei.

Astfel, instanța de apel a constatat că prejudiciu material în mărime de 38.075 lei a fost confirmat în cadrul cercetării judecătorești pe deplin prin bonurile fiscale și alte înscrisuri pertinente, în acest sens, soluția instanței de fond este justificată și motivată.

Este corectă și soluția primei instanțe cu privire la dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul părții civile Vrînceanu Virginia a cheltuielilor suportate în urma asistenței juridice în suma de 4000 lei, or, deși, prin bonul de plată seria QL nr.027182 din 19.07.2018, se atestă că pentru serviciile avocatului s-a achitat suma de 5000 lei, instanța de judecată a făcut referire la prevederile art. 94, 96 Cod de procedură civilă, prin urmare suma predispusă spre încasare este una reală și proporțională pretențiilor înaintate.

Instanța de apel ținut cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice a părții vătămate, de impactul asupra sănătății părții vătămate, de faptul că părții vătămate Vrînceanu Virginia i-au fost cauzată comoție cerebrală, echimoze la nivelul gâtului, brațului, în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, a suportat tratament medical, prin urmare, la acest capăt de cerere, instanța de apel a considerat oportun de a dispune încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a sumei de 15.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune.

Colegiul penal a ținut cont de solicitarea părții vătămate privind admiterea acțiunii civile integrale, însă prejudiciul moral în suma de 75.000 lei, solicitat de Vrînceanu Virginia este unul exagerat de mare, or, prin materialele cauzei penale s-a confirmat că părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale ușoare, iar în urma leziunilor primite, partea vătămată s-a aflat la tratament timp de 10 zile.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 10 Cod de procedură penală,

solicitând casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei, în cazul în care nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În motivare recurentul a indicat că instanța nu s-a pronunțat asupra acestui argument, optând fragmentar pentru justificarea soluției instanței de fond în partea individualizării pedepsei penale numite.

Acuzatorul de stat a considerat că categoria pedepsei aplicate de către instanța de fond și acceptată de cea de apel nu este în acord cu principiul proporționalității. Nu s-a constatat circumstanțe care ar putea justifica aplicarea pedepsei cele mai ușoare prevăzute de legea penală, or, personalitatea inculpatului nu prezintă garanțiile unei bune conduite, care ar fi permis instanței de fond și de apel de a da dovada de clemență în privința respectivului. Inculpatul nu a conștientizat pericolul social pe care îl prezintă faptele sale, nu s-a căit de faptele săvârșite.

De altfel, acuzarea și-a exprimat convingerea că pedeapsa stabilită nu va atinge în deplină măsură scopul legii privind corectarea și reeducarea acestuia în vederea neadmiterii pe viitor a careva încălcări a ordinii de drept.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit textului recursului, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt stabilite, însă critică hotărârea instanței de apel sub aspectul greșitei individualizări a pedepsei aplicate, fără a invoca argumente concrete în raport cu temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs, respinge argumentele recurentului, precum că la individualizarea pedepsei inculpatului instanța de apel nu a dat deplină eficiență art. 61, 75 Cod penal, or, în acest sens instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, luând în considerație personalitatea inculpatului.

De asemenea de către instanța de apel s-a luat în considerație și prevederile art. 77 alin. (2) Cod penal, care prevede că dacă circumstanțele menționate la alin. (1) sânt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.

La fel, Colegiul penal menționează, că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată și executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe

fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, având în vedere atât principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cât și prevederile art. 61 Cod penal.

Prin urmare, criticele formulate de recurent, enunțate la pct. 5 al prezentei decizii, - instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, iar decizia instanței de apel în totul corespunde prevederilor art. 415-417 Cod de procedură penală soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Colegiul penal reține că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și critică decizia instanței de apel numai cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului, temei încadrat în prevederile art. 427 alin.(1) pct. 10 Cod de procedură penală.

Analizând temeiul invocat, în raport cu circumstanțele și materialele cauzei, Colegiului consideră, că în prezenta speța acesta nu și-a găsit confirmarea, iar instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. art. 61,75, 76, 78 Cod penal la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, stabilite conform sancțiunii articolului imputat acestuia prin rechizitoriu.

Așa cum se reține în doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia au fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite. De menționat că conform prevederilor art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de inculpat intră în categoria infracțiunilor mai puțin grave.

Astfel, conform alin. (1) art. 75 Cod penal, persoanei recunoscută vinovată de săvârșirea unei infracțiuni, i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea

specială a prezentului Cod și în conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

Deci, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, la stabilirea pedepsei, constituie temei pentru casarea hotărârii de către instanța ierarhic superioară în procedura prevăzută de legea procesual penală pentru căile de atac.

Conform dispoziției art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Prin urmare, este de menționat că sancțiunea art. 287 alin. (1) Cod penal prevede posibilitatea aplicării în mod alternativ a următoarelor pedepse: 1) amendă în mărime de la 550 la 1050 u.c. ; 2) muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore; 3) închisoare de până la 3 ani.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (2) Cod penal, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Concluzia instanței cu privire la aplicarea unei pedepse mai aspre urmează a fi motivată.

Colegiul penal constată că instanța de apel a adoptat o decizie argumentată cu respectarea criteriilor generale de individualizare a pedepsei, luând în considerație toate circumstanțele concrete ale cauzei, caracterul și gravitatea infracțiunii comise, care este una mai puțin gravă, motivul și scopul celor comise, personalitatea vinovatului și anume că acesta nu are antecedente penale, este de acord cu sentința primei instanțe, a susținut apelul părții vătămate și a confirmat că a ajuns la numitor comun cu partea vătămată privitor la achitarea prejudiciului material și moral, solicitând aplicarea față de acesta a pedepsei celei mai blânde.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează: instanța de apel a pronunțat o decizie legală, întemeiată și motivată, stabilind o pedeapsă aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la reeducarea inculpatului, la formarea unei atitudini pozitive a acesteia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, argumentul invocat de recurent privind înăsprirea pedepsei prin menținerea sentinței urmând a fi declarat neîntemeiat.

Din acest punct de vedere se conchide că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, la care se face referință, prin urmare nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate, din care considerente se impune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, împotriva deciziei judiciar al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe Chirtoacă Andrian XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion